

Warszawa, dnia 07-05-2021 r.

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-3.050.38.2021.KW

1552055.5185311.4181676Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie nr BPS/043-22 916/21 złożone przez senatora Stanisława Gawłowskiego na 22. posiedzeniu Senatu w dniu 25 marca 2021 r., w sprawie zapisów Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotyczących dzikich zwierząt, przekazuję odpowiedzi na zadane pytania.

- 1) Czy wymaga się szkolenia (jakie rozporządzenie, jaki przepis o tym mówi?) z zakresu postępowania z dzikimi zwierzętami przez członków fundacji i stowarzyszeń, których statutowym celem jest ochrona zwierząt?*
- 2) Czy fundacje i stowarzyszenia, których statutowym celem jest ochrona zwierząt, mogą odejmować działania dotyczące pomocy rannym i chorym dzikim zwierzętom?*
- 4) Gdzie można odbyć specjalistyczne szkolenie, chcąc zajmować się pomocą dzikim zwierzętom jako członek fundacji/stowarzyszenia?*

Prowadzenie działalności mającej na celu leczenie i rehabilitację zwierząt dziko występujących w celu ich przywrócenia do środowiska wymaga uzyskania zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt. Zezwolenie wydaje się na podstawie art. 75 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, z późn. zm.). Chwywanie zabłąkanych zwierząt na terenach zabudowanych i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, czy też chwywanie zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania ich do ośrodków rehabilitacji zwierząt, nie wymaga zezwolenia organu ochrony przyrody, zgodnie z odstępstwem od ogólnych zakazów dotyczących chronionych gatunków dziko występujących, o którym mowa w art. 52 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy, obowiązującym na mocy § 9 pkt 3 lit b rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183, z późn. zm.). We wniosku o wydanie zezwolenia na utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt należy zawrzeć poniższe informacje:

- 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę wnioskodawcy;
- 2) wskazanie położenia ośrodka;
- 3) opis pomieszczeń do leczenia i rehabilitacji zwierząt;
- 4) wykaz gatunków lub grup gatunków zwierząt, które mogą być leczone i rehabilitowane w ośrodku, zawierający nazwę gatunków lub wyższych jednostek systematycznych grup gatunków w języku łacińskim i polskim, jeżeli polska nazwa istnieje;

- 5) wskazanie osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ośrodka;
- 6) informację o możliwości zapewnienia opieki lekarsko-weterynaryjnej;
- 7) opinię właściwej miejscowo rady gminy.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska odmawia wydania zezwolenia, jeżeli wnioskodawca nie spełnia warunków leczenia i rehabilitacji zwierząt odpowiadających potrzebom biologicznym danego gatunku. Przepisy nie nakładają obowiązku ukończenia specjalistycznego szkolenia w zakresie postępowania z dzikimi zwierzętami. Należy jednak zauważyć, że cały proces leczenia i rehabilitacji zwierząt w ośrodku rehabilitacji zwierząt winien odbywać się pod opieką lekarza weterynarii. Zgodnie bowiem z ustawą z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1140) badanie stanu zdrowia zwierząt, czy leczenie zwierząt oraz wykonywanie zabiegów chirurgicznych to zadania realizowane w ramach wykonywania zawodu lekarza weterynarii. Mając to na uwadze, jak również ww. 6 elementu wniosku o wydanie zezwolenia na utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska na etapie rozpatrywania wniosku wymaga przedłożenia podpisanej umowy bądź oświadczenia lekarza weterynarii potwierdzającego objęcie opieką lekarsko-weterynaryjną zwierząt, które miałyby być w ośrodku leczone i rehabilitowane.

3) Jakie konkretnie instytucje w Polsce odpowiadają za pomoc rannym dzikim zwierzętom na terenie miast i gmin?

Obowiązujące przepisy nie wskazują wprost, który podmiot ma obowiązek udzielania pomocy zwierzętom dziko występującym, z wyjątkiem niżej wymienionych przypadków związanych z wypadkami komunikacyjnymi. Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 638) prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, obowiązany jest, w miarę możliwości, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub w przypadku konieczności uśmiercenia, do zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust. 3 wspomnianej ustawy (tj. lekarza weterynarii, członka Polskiego Związku Łowieckiego, inspektora organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusza Policji, straży miejskiej lub gminnej, Straży Granicznej, pracownika Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnika Państwowej Straży Łowieckiej, strażnika łowieckiego lub strażnika Państwowej Straży Rybackiej). W myśl art. 37 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt naruszenie ww. nakazu jest wykroczeniem i podlega karze aresztu lub grzywny. Jednocześnie, jeżeli ranne zwierzę stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego wskazane jest powiadomienie o tym zdarzeniu Policji, do której obowiązków należy czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.). Mając na uwadze, że ranne zwierzę pozostawione na poboczu drogi stanowi potencjalne zagrożenie dla ruchu drogowego, gdyż może ponownie wejść na drogę, Policja powinna podjąć działania mające na celu udzielenie pomocy rannemu zwierzęciu. W zakresie nie ujętym powyżej, należy wskazać, iż zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Wspomniane potrzeby obejmują również sprawy ochrony przyrody. Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie, ochrona przyrody polega na m.in. zachowaniu składników przyrody, dziko występujących zwierząt oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową. Należy uznać, że ochrona przyrody obejmuje wszelkie działania, które zapobiegają zmniejszaniu się populacji dzikich zwierząt, a więc również działania polegające na udzielaniu pomocy w incydentalnych przypadkach, jeżeli zwierzę można uratować. Skoro zatem do zadań własnych gminy należą zadania w zakresie ochrony przyrody, to można uznać, że do zadań gminy należy również udzielanie pomocy dzikim zwierzętom przebywającym na terenie gminy,

w szczególności poprzez zorganizowanie akcji ratunkowych lub zapewnienie transportu zwierząt do ośrodków rehabilitacji zwierząt. Jednocześnie należy zauważyć, iż zgodnie z art. 163 i 164 pkt 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla innych organów władz publicznych lub innych jednostek samorządu terytorialnego, wykonuje gmina. Samorząd terytorialny działa na podstawie Konstytucji i ustaw, w pierwszym rzędzie na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Określając rolę ustrojową i zadania publiczne samorządu terytorialnego, Konstytucja wprowadza bardzo istotną zasadę domniemania jego właściwości. Z treści powyższych przepisów, inne niż gmina organy władzy publicznej mają w zakresie administracji terenowej kompetencje wyraźnie określone i sprecyzowane, w przypadku zaistnienia więc spraw spornych z tego zakresu, należy przyjąć domniemanie, iż w tych kwestiach, niezastrzeżonych ustawowo dla innych władz i organów, właściwe są organy samorządu terytorialnego, a konkretnie samorządu gminnego. (Wiesław Skrzydło. Komentarz do art. 164 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Stan prawny: 2013.03.01). Mając na uwadze powyższe, biorąc pod uwagę fakt, iż przedmiotowe kwestie nie są regulowane odrębnymi przepisami, w ocenie resortu środowiska uznać należy, że to samorząd gminny odpowiada za zapewnienie pomocy rannym osobnikom należącym do chronionych gatunków dziko występujących zwierząt znalezionych na terytorium gminy przede wszystkim poprzez ich dostarczenie do odpowiednich placówek. Należy w tym miejscu zauważyć, że powyższa opinia jest zbieżna ze stanowiskiem Najwyższej Izby Kontroli wyrażonej w raporcie z kontroli nr P/19/066 pn. Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast (dostępnym pod adresem: <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/19/066/>). Jednocześnie warto pamiętać o art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym dbałość o przyrodę jest obowiązkiem nie tylko organów administracji publicznej, ale też osób fizycznych. Jak wspomniano w odpowiedzi na pytania 1, 2 i 4, na podstawie § 9 pkt 3 lit b rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przypadku chwywania objętych ochroną zwierząt rannych i osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej lub przemieszczenia do ośrodka rehabilitacji zwierząt, nie jest wymagane uzyskanie w tym zakresie zezwolenia organów ochrony przyrody. Przepis ten ma na celu umożliwienie podjęcia działań bezpośrednim świadkom zdarzeń z udziałem rannych zwierząt.

5) *Jakie są przepisy dotyczące pomocy dzikim zwierzętom od roku 2012?*

Od 2012 roku przepisy dotyczące przedmiotowej kwestii nie ulegały istotnym zmianom.

Z poważaniem,

Z upoważnienia Ministra

Małgorzata Golińska

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM